

6 | 2024

Staff Memo

Grunnbalansen – en justert driftsbalanse

Alexander Flatner
Fredrik Kolstad Jakobsen
Kathrine Lund

Staff Memos present reports and documentation written by staff members and affiliates of Norges Bank, the central bank of Norway. Views and conclusions expressed in Staff Memos should not be taken to represent the views of

Norges Bank.

© 2024 Norges Bank

The text may be quoted or referred to, provided that due acknowledgement is given to source.

Staff Memo inneholder utredninger og dokumentasjon skrevet av Norges Banks ansatte og andre forfattere tilknyttet Norges Bank. Synspunkter og konklusjoner i arbeidene er ikke nødvendigvis representative for Norges Banks.

© 2024 Norges Bank

Det kan siteres fra eller henvises til dette arbeid, gitt at forfatter og Norges Bank oppgis som kilde.

ISSN 1504-2596 (online)

ISBN 978-82-8379-341-3 (online)

Grunnbalansen - en justert driftsbalanse

Alexander Flatner, Fredrik Kolstad Jakobsen og Kathrine Lund¹

1. Innledning

Valutakursen er prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel prisen på norske kroner per euro. Valutakursene blir bestemt i det internasjonale valutamarkedet og valutakursen vil være den prisen der tilbudet av et lands valuta er lik etterspørselen. Tilbud og etterspørsel etter et lands valuta vil igjen være knyttet til internasjonal handel av varer og tjenester, betaling av renter og stønader mellom land og internasjonale kapitaltransaksjoner som lån og investeringer. Endringer i tilbud og etterspørsel etter valuta gir opphav til transaksjoner som igjen vil gi endringer i valutakursen.

Den mest helhetlige oversikten over transaksjonene mellom Norge og utlandet finner vi i utenriksregnskapet. Her fremgår alle Norges transaksjoner med utlandet; både transaksjoner knyttet til handel med varer og tjenester, kapitalstrømmer som netto direkte investeringer og netto porteføljeinvesteringer samt transaksjoner relatert til statens petroleumsinntekter og bruken av oljepenger over statsbudsjettet.

Spesielle forhold knyttet til petroleumssektoren og Statens Pensjonsfond Utland (SPU) gjør at det kan være hensiktsmessig å ta ut noen komponenter av utenriksregnskapet for å få et riktigere bilde av hvilke transaksjoner som antas å ha føre til en reell etterspørsel etter kroner. Dette justerte utenriksregnskapet kaller vi for grunnbalansen.² I dette memoet ser vi på hvordan de ulike delene av utenriksregnskapet henger sammen, hvordan grunnbalansen beregnes og hvordan valutavekslinger knyttet til statens petroleumsinntekter, og bruk av oljepenger over statsbudsjettet, påvirker grunnbalansen.

2. Sammenhengen mellom de ulike delene i utenriksregnskapet

Utenriksregnskapet summerer alle Norges transaksjoner med utlandet og består av tre komponenter; (1) driftsregnskapet, (2) kapitalregnskapet og (3) finansregnskapet. Driftsregnskapet viser eksport og import av varer og tjenester, avkastning på arbeid og kapital, og andre overføringer til og fra Norge. Kapitalregnskapet omfatter kjøp og salg av immateriell kapital som lisenser og rettigheter, samt kapitaloverføringer (f.eks. gaver). Finansregnskapet viser Norges beholdninger, transaksjoner og andre

---

¹ Synspunktene og konklusjonene i dette Staff memoet er forfatterens egne og deles ikke nødvendigvis av Norges Bank. De må derfor ikke rapporteres som Norges Banks synspunkter. Vi vil gjerne takke Karsten Gerdrup, Steinar Holden, Gaute Langeland, Ole Christian Bech-Moen og flere andre kolleger for svært nyttige diskusjoner og kommentarer.

² Notatet bygger på Lund (2009) «Grunnbalansen», Norges Bank Staff Memo 7/2009.

endringer i fordringer og gjeld overfor utlandet og vil være et speilbilde av drifts- og kapitalregnskapet (heretter omtalt som driftsbalansen).³ Figur 1 gir en oversikt over de ulike delene av utenriksregnskapet.

Figur 1: Utenriksregnskapet

Driftsbalansen	Finansregnskapet
Handelsbalansen	Fordringer
Varebalansen	Porteføljeinvesteringer
Tjenestebalansen	Direkteinvesteringer
Rente- og stønadsbalansen	Internasjonale reserver
Lønn	Andre investeringer
Andre formuesutgifter og – inntekter	Gjeld
Overføringer og stønader	Porteføljeinvesteringer
Kapitaloverføringer til utlandet	Direkteinvesteringer
Patenter, lisenser etc.	Andre investeringer

Litt forenklet kan man si at finansregnskapet sier noe om hvordan et overskudd på driftsbalansen plasseres eller et underskudd finansieres. En transaksjon i driftsbalansen vil derfor gjenspeiles i endringer i fordringer og gjeld overfor utlandet i finansregnskapet.⁴ Et konkret eksempel kan belyse dette. Økt import av en vare vil, alt annet likt, føre til en lavere driftsbalanse. Importøren, som skal betale for sine varer i utenlandsk valuta, kan betale for varene ved å selge norske kroner og kjøpe valuta. Dersom vi antar at hun selger disse kronene til en utenlandsk investor som skal kjøpe aksjer på Oslo Børs, vil transaksjonen dukke opp som økte porteføljeinvesteringer under gjeldsposten i finansregnskapet slik at netto gjeld øker (netto fordringer reduseres), se figur 2.

³ Disse to skal definisjonsmessig være like, men ulike statistiske avvik vil imidlertid føre til at dette ikke alltid er tilfelle. Det er ulike årsaker til at et statistisk avvik oppstår. Eksempler er periodiseringsproblemer, ufullstendige og ulike datakilder, ulike utvalg og kvalitetsproblemer med innrapporterte data.

⁴ Dette omtales ofte som dobbelt bokholderi. Det er imidlertid verdt å merke seg at mens transaksjoner i driftsregnskapet normalt vil ha en motpost i finansregnskapet, vil ikke det motsatte nødvendigvis være tilfelle. Dette vil typisk være omplasseringer av eksisterende fordringer og gjeld. Et eksempel på en slik transaksjon er at en utlending kjøper aksjer på Oslo Børs ved å redusere sitt kroneinnskudd i en norsk bank. Under posten «gjeld» i finansregnskapet vil *porteføljeinvesteringer* øke mens *andre investeringer* reduseres tilsvarende. Netto fordringsposisjon overfor utlandet er da uendret og etterspørselen etter kroner vil heller ikke påvirkes. Endringer i formuesverdier uten at det medfører transaksjoner er også eksempler på endringer i finansregnskapet uten at det vil være en tilsvarende endring i driftsbalansen.

Figur 2: Vekslingsbehov med kroner for å finansiere import av en vare

Driftsbalansen ↓	Finansregnskapet ↓
Handelsbalansen ↓ Varebalansen ↓ Tjenestebalansen Rente- og stønadsbalansen Lønn Andre formuesutgifter og – inntekter Overføringer og stønader Kapitaloverføringer til utlandet Patenter, lisenser etc.	Fordringer Porteføljeinvesteringer Direkteinvesteringer Internasjonale reserver Andre investeringer Gjeld Porteføljeinvesteringer ↑ Direkteinvesteringer Andre investeringer

Selv om et underskudd på driftsbalansen innebærer at landet reduserer sine netto fordringer (øker netto gjeld), innebærer ikke det nødvendigvis like store kronevekslinger. La oss igjen se på eksempelet med importøren. Importøren kan enten selge norske kroner og kjøpe valuta for å betale som i eksempelet over, eller hun kan betale for varene ved å ta opp lån i utenlandsk valuta eller redusere sin beholdning av utenlandsk valuta. Dersom importen finansieres i utenlandsk valuta, vil ikke dette utløse et vekslingsbehov. I dette tilfellet vil posten *andre investeringer* falle under «Fordringer» i finansregnskapet slik at netto fordringer i finansregnskapet reduseres (netto gjeld øker) tilsvarende nedgangen i driftsbalansen, se figur 3.

Figur 3: Finansiering av import av vare med lån av utenlandsk valuta

Driftsbalansen ↓	Finansregnskapet ↓
Handelsbalansen ↓ Varebalansen ↓ Tjenestebalansen Rente- og stønadsbalansen Lønn Andre formuesutgifter og – inntekter Overføringer og stønader Kapitaloverføringer til utlandet Patenter, lisenser etc.	Fordringer Porteføljeinvesteringer Direkteinvesteringer Internasjonale reserver Andre investeringer ↓ Gjeld Porteføljeinvesteringer Direkteinvesteringer Andre investeringer

På samme måte kan en eksportør som mottar oppgjøret i utenlandsk valuta velge å plassere denne inntekten i utlandet fremfor å veksle om til kroner. Da vil ikke eksporten gi økt etterspørsel etter kroner selv om transaksjonen medfører en økning i driftsbalansen og en tilsvarende økning i netto fordringer.

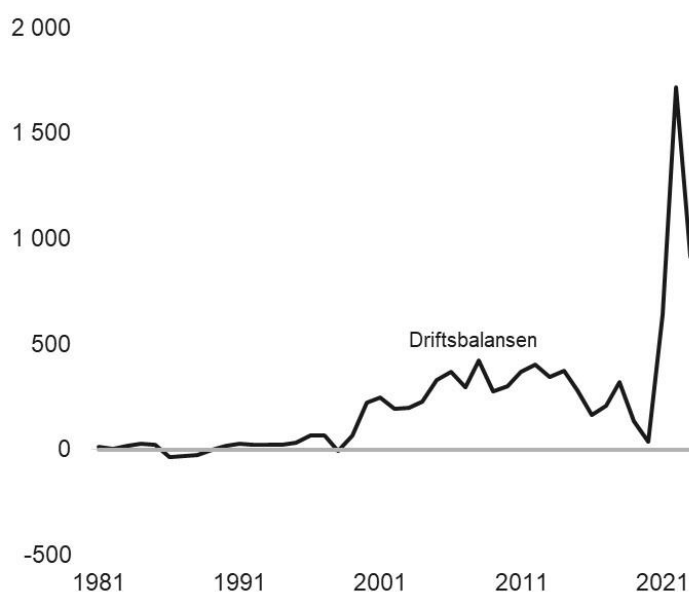
Som vi kommer tilbake til i kapittel 3, er det spesielle forhold relatert til petroleumsvirksomheten i Norge som gjør at store deler av driftsbalansen trolig ikke fører til en reelle endringer i etterspørselen etter kroner verken på kort eller lang sikt. Over tid er det imidlertid naturlig å anta at norske bedrifter i stor

grad vil ønske å veksle om sine inntekter i valuta til norske kroner og at norske husholdninger og bedrifter som kjøper varer fra utlandet vil betale for dette ved å veksle om norske kroner til valuta. Tilsvarende er det også grunn til å tro at inntekter opptjent i Norge av utlendinger vil veksles om til valuta dersom det ikke reinvesteres. Dette innebærer at et underskudd på driftsbalansen på noe sikt vil føre til et behov for å selge norske kroner, mens et overskudd på driftsbalansen over tid fører til et behov for å kjøpe norske kroner.⁵

3. Grunnbalansen – en justert driftsbalanse for Norge

Som følge av den høye eksporten av olje og gass har Norge hatt store overskudd på driftsbalansen overfor utlandet de siste 20 årene, se figur 4. I Norge er det først og fremst staten som har store inntekter fra petroleumssektoren. Inntektene fra petroleumsvirksomheten gir i utgangspunktet en stor og ujevn kapitalinngang til Norge. Dersom alle petroleumsinntektene hadde blitt vekslet til kroner og brukt innenlands ville dette trolig ført til store svingninger i kronekursen og et appresieringspress på kronen. Dette appresieringspresset reduseres imidlertid betydelig av at størstedelen av statens petroleumsinntekter investeres i utlandet gjennom Statens Pensjonsfond – Utland (SPU).⁶

Figur 4: Driftsbalansen. Milliarder kroner. 1981 til 2023

Kilde: Statistisk sentralbyrå

⁵ Dette kan imidlertid være annerledes for store oppgjørsv valutaer, som for eksempel amerikanske dollar. Her vil det kunne være en strukturell etterspørsel etter dollar som gjør at USA kan opprettholde en negativ driftsbalanse over tid uten at amerikanske dollar svekkes.

⁶ Over tid er det bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet som er av betydning for valutakursen. På kort sikt kan det ikke utelukkes at Norges Banks valutatransaksjoner på vegne av staten har en viss betydning for kronekursen, se [Gaute Langelands \(Direktør Markeder, Norges Bank\) innlegg](#).

I tillegg til SPU har også petroleumsselskapene kapitalstrømmer som ikke nødvendigvis påvirker etterspørselen etter kroner. Mens en tradisjonell eksportbedrift normalt vil ønske å veksle om valutainntektene til norske kroner for å betale utgifter i norske kroner samt plassere/reinvestere overskuddet i Norge, er petroleumindustrien en internasjonal industri. I likhet med andre eksportbedrifter vil størstedelen av inntektene til petroleumsselskapene være i valuta. Samtidig vil utgiftene være delt mellom norske kroner og utenlandsk valuta. Skatter og avgifter til den norske stat må betales i norske kroner. Enkelte andre utgifter vil også være i norske kroner, mens en stor del av utgiftene vil være i utenlandsk valuta. Vi antar også at petroleumsselskapenes eventuelle overskudd vil plasseres i valuta.

Siden en stor andel av driftsbalansen i Norge plasseres direkte i utlandet gjennom SPU samtidig som petroleumsselskapene beholder deler av inntektene i valuta, gir ikke driftsbalansen et dekkende bilde av hvilke transaksjoner som over tid vil medføre en endring i den reelle etterspørselen etter norske kroner. Vi beregner derfor en justert driftsbalanse som trekker ut den delen knyttet til SPU og petroleumsselskapenes inntekter som trolig ikke gir økt etterspørsel etter kroner. Denne justerte driftsbalansen omtales som grunnbalansen og er gitt ved;

$$(1) \text{ Grunnbalansen} = \text{Driftsbalansen} - \text{langsigtig kapitalutgang knyttet til petroleumsvirksomheten}^7$$

Den langsiktige kapitalutgangen knyttet til petroleumsvirksomheten (heretter omtalt som langsiktig kapitalutgang) fra Norge til utlandet er lik langsiktig kapitalutgang fra det offentlige og fra det private

$$(2) \text{ Langsiktig kapitalutgang} \\ = \text{offentlig langsiktig kapitalutgang} + \text{privat langsiktig kapitalutgang}$$

Offentlig kapitalutgang tilsvarer den delen av statens petroleumsinntekter og inntektene fra SPU (renteinntekter og utbytte) som ikke brukes over budsjettet (det oljekorrigerte budsjettunderskuddet), men som overføres til SPU som sparing i utenlandsk valuta.

$$(3) \text{ Offentlig langsiktig kapitalutgang} \\ = \text{Statens netto kontantstrøm fra petroleumssektoren}^8 + \text{renteinntekter og utbytte i SPU} \\ - \text{bruken av oljepenger over statsbudsjettet} \\ = \text{Overføringer til SPU}$$

Privat kapitalutgang tilsvarer den delen av norske og utenlandske oljeselskapers petroleumsinntekter som ikke veksles om til norske kroner, men forblir i utenlandsk valuta, og dermed ikke påvirker etterspørselen etter norske kroner. Beregninger av denne størrelsen legger til grunn en rekke forutsetninger og er svært usikker. Totale petroleumsinntekter fratrukket statens petroleumsinntekter gir de private petroleumsinntektene⁹, som fratrukket oljeselskapenes utgifter i norske kroner (som vi antar er lønn og investeringer) gir petroleumsselskapenes langsiktige kapitalutgang.

---

⁷ Langsiktig kapitalutgang inneholder også strømmer som ikke har sammenheng med petroleumssektoren. Siden disse valutastrømmene ikke vil samvariere med petroleumsinntektene, har vi valgt å se bort fra disse.

⁸ Staten har inntekter og utgifter i forbindelse med petroleumsvirksomheten. Her menes netto petroleumsinntekter.

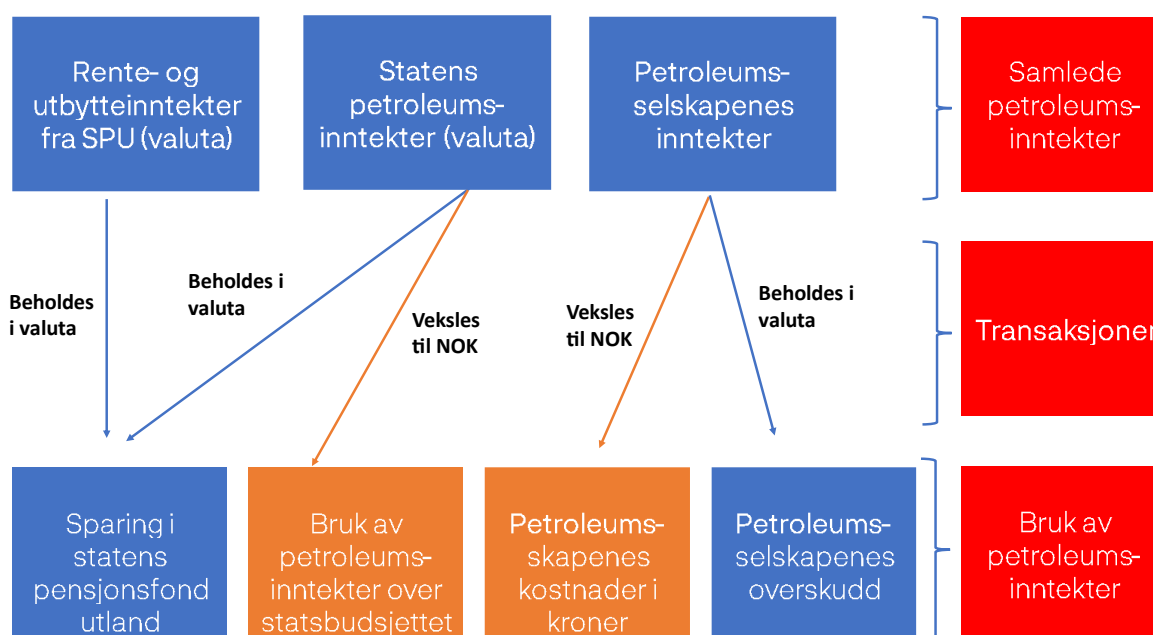
⁹ Private rente- og utbytteinntekter plassert i utlandet ses bort fra.

(4) Privat langsiktig kapitalutgang

= Bruttoprodukt i petroleumssektoren - statens netto kontantstrøm fra petroleumssektoren
– petroleums-selskapenes investeringer – petroleums-selskapenes lønnskostnader

Figur 5 gir en illustrasjon over de ulike transaksjonene fra petroleumssektoren i norske kroner og utenlandsk valuta.

Figur 5: Petroleumsinntektene og transaksjoner i kroner og utenlandsk valuta

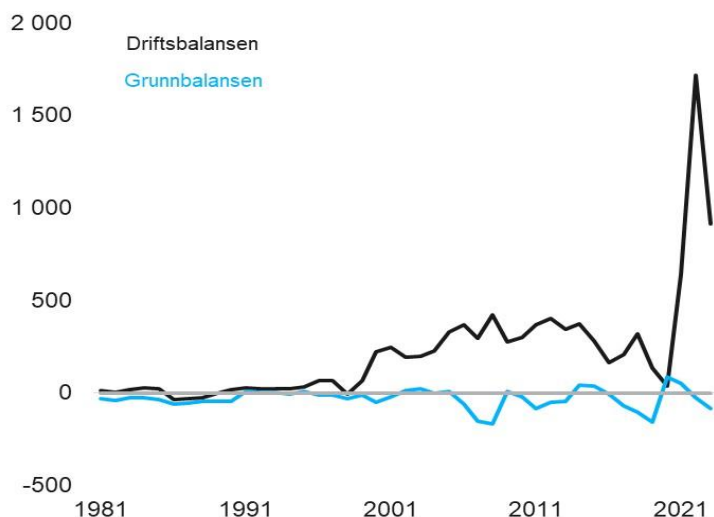

Beregningen av grunnbalansen og dens komponenter siden 2006 er oppsummert i tabell 1 i vedlegget. I 2023 gir våre beregninger en negativ grunnbalanse. Dette gjenspeiler at den langsiktige kapitalutgangen i kroner var større enn overskuddet på driftsbalansen.

Figur 6 illustrerer at det har vært store overskudd på driftsbalansen de siste 20 årene. Grunnbalansen derimot har i store deler av perioden vært nær null. Gitt vår beregning av grunnbalansen har overskuddet på driftsbalansen i stor grad blitt plassert i utenlandsk valuta og har derfor i mindre grad ført til økt etterspørsel etter kroner.

Figur 6: Driftsbalansen og grunnbalansen. Milliarder kroner. 1981 til 2023

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

4. Sammenhengen mellom grunnbalansen og innfasingen av petroleumsinntektene

Selv om mye av petroleumsinntektene plasseres i utenlandsk valuta, så fases også petroleumsinntektene inn i norsk økonomi gjennom bruken av disse inntektene over statsbudsjettet. Denne innfasingen vil påvirke etterspørselen etter kroner.

Handlingsregelen for finanspolitikken innebærer at det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet på statsbudsjettet over tid skal følge den forventede langsiktige realavkastningen til Statens pensjonsfond utland (SPU), anslått til 3 prosent. I tråd med loven om Statens Pensjonsfond skal statens nettoinntekter fra petroleumsvirksomheten spares i SPU, mens det gjøres et uttak fra fondet for å dekke det oljekorrigerede underskuddet.

Petroleumsfondsmekanismen er det systemet som kanaliserer statens inntekter fra petroleumsvirksomheten på norsk sokkel samt avkastningen i SPU til bruk over statsbudsjettet og sparing i SPU.¹⁰ Systemet er basert på at fondsmidlene i SPU utelukkende investeres i utenlandsk valuta. De løpende inntektene fra petroleumsvirksomheten kommer i både kroner og valuta. De største kroneinntektene kommer fra skatter og avgifter fra selskaper som driver leting og utvinning av olje og gass på norsk sokkel og utbytte fra Equinor. Disse selskapene har sine inntekter i valuta, og må derfor kjøpe kroner for å betale skatt. I tillegg har staten betydelige inntekter i valuta fra sitt direkte økonomiske engasjement (SDØE) og i form av renter og utbytte i SPU. Siden fondsmidlene i SPU utelukkende investeres i utenlandsk valuta, er også avkastningen fra SPU i valuta.

Norges Bank har, på oppdrag fra Finansdepartementet, ansvar for å gjennomføre de nødvendige valutavekslingene knyttet til petroleumsfondsmekanismen, slik at det er nok kroner å bruke og/eller nok valuta å overføre til SPU. Både petroleums-selskapene og Norges Bank vil derfor gjennomføre valutavekslinger som er knyttet til petroleumsinntektene og innfasingen av disse inntektene over statsbudsjettet. Innfasingen av petroleumsinntektene over statsbudsjettet gjennom handlingsregelen

¹⁰ Se Norges Banks nettsider om [petroleumsfondsmekanismen](#).

innebærer en kapitalinngang til Norge og et behov for å veksle om valuta til kroner. Samlet vil det hvert år netto veksles om valuta til kroner tilsvarende det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Dette vil isolert sett bidra til en oppgang i grunnbalansen. For å se dette kan det være nyttig å sette likning (2), (3) og (4) inn i likning (1). Da får vi følgende likning for grunnbalansen;

$$(5) \text{ Grunnbalansen} = \text{Driftsbalansen} - \text{renteinntekter og utbytte i SPU} + \text{bruken av oljepenger over statsbudsjettet} - (\text{bruttoproduktet i petroleumsvirksomheten} - \text{petroleumsinvesteringer} - \text{lønnskostnader petroleumsselskapene})$$

Av likning (5) ser vi at en økning i oljepengebruken øker grunnbalansen og dermed også etterspørselen etter kroner. Økt oljekorrigert underskudd er en viktig forklaring på oppgangen i grunnbalansen både etter finanskrisen i 2009 og under pandemien i 2020 og 2021. Endringer i petroleumsskattene eller andre vekslinger knyttet til petroleumsfondsmekanismen er derimot ikke en del av grunnbalansen og vil derfor ikke endre etterspørselen etter kroner.

5. Oppsummering

Utenriksregnskapet er den mest helhetlige oversikten over transaksjoner mellom Norge og utlandet, men gir ikke nødvendigvis uttrykk for den reelle etterspørselen etter kroner. For å hensynte dette beregner vi i dette memoet den såkalte grunnbalansen, som litt forenklet kan ses på som den delen av driftsbalansen som påvirker utviklingen i norske kroner. De siste 20 årene har det vært betydelige overskudd på driftsbalansen, men grunnbalansen har i store deler av perioden vært nær null. I 2022 og 2023 var grunnbalansen negativ.

6. Vedlegg

Tabell 1: Beregning^{1, 2)} av grunnbalansen. Milliarder kroner. 2006 til 2023

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A	Driftsbalansen	370	297	423	276	303	372	404	347	374	282	163	210	320	136	38	644	1722	917
B = 1 + 2 - 3	Offentlig langsiktig kapitalutgang	354	388	505	259	253	364	401	353	312	217	101	133	243	267	-93	112	1243	1030
1	Statens netto kontantstrøm fra petroleumssektoren	355	316	416	280	276	351	395	345	312	218	125	168	251	257	107	288	1285	978
2	Rente- og utbytteinntekter SPU	56	74	98	87	86	97	110	125	156	185	189	196	217	239	217	214	267	339
3	Bruk av oljepenger over budsjettet	57	3	8	107	109	84	105	117	156	186	213	231	226	229	417	390	310	286
C = 4 - 1 - 5 - 6	Privat langsiktig kapitalutgang	74	61	87	10	70	91	52	38	21	27	68	145	180	27	47	478	507	-29
4	Bruttoprodukt i petroleumssektor	543	510	655	458	508	629	665	644	600	486	396	499	623	504	376	988	2017	1219
1	Statens netto kontantstrøm fra petroleumssektor	355	316	416	280	276	351	395	345	312	218	125	168	251	257	107	288	1285	978
5	Petroleumsselskapers investeringskostnader	98	114	129	141	132	154	181	220	226	202	165	150	153	179	180	179	177	216
6	Petroleumsselskapers lønnskostnader	16	19	24	28	29	33	37	41	42	40	38	37	39	42	42	43	48	54
A - B - C	Grunnbalansen	-58	-152	-169	7	-20	-83	-49	-44	41	37	-7	-68	-102	-157	85	54	-28	-84

- 1) *Driftsbalansen (A)* er hentet fra SSB tabell 09672 «Driftsbalansen overfor utlandet». *Statens netto kontantstrøm fra petroleumssektoren (1)* er hentet fra «Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet» i SSB tabell 11013. *Rente- og utbytteinntekter (2)* er hentet fra statsregnskapene i Stortingsmeldinger Nr. 3. *Bruk av oljepenger for å finansiere underskuddet på statsbudsjettet (3)* tilsvarer forskjellen mellom (1) *Statens netto kontantstrøm fra petroleumssektoren* og netto avsetning til SPU som er hentet fra «D. Nettoavsetning til Statens Pensjonsfond – Utland» i SSB tabell 03730. *Bruttoproduktet i petroleumssektoren (4)* er summen av bruttoproduktet for «utvinning av råolje og naturgass» og «rørtransport» i SSB tabell 09190. *Petroleumsselskaperenes investeringskostnader (5)* er summen av bruttoinvesteringer for «utvinning av råolje og naturgass» og «rørtransport» i SSB tabell 09183. *Petroleumsselskaperenes lønnskostnader (6)* er summen av lønnskostnader for «utvinning av råolje og naturgass» og rørtransport i SSB tabell 09174.
- 2) De store overskuddene til petroleumsselskapene i 2021 og 2022 på sees i lys av oljeskattepakken og høye olje- og gasspriser i 2022 i etterkant av Russlands invasjon av Ukraina.